

تربیه و تعلیم

تعلیم و تربیه اساسی

تعلیم و تربیه ایله مشغول اولان ذواتك منفرد تجربه لرینی، شخصی مه تودلرینی بریره طویلایه رق معقول و فائده بخش اولانلری بالتفریق عمومی پرنسیپلرله یکدیگرلرینه ربط ایتک صورتیله، معین برسیستم میدانه چیقاریلیرسه، بونک تطبیقندن بک چوق فائده استحصال اولنه بیلور.

هر مربی، معلم کندی ادراک و تمایلاتنه کوره بر اصول تعقیب ایتکده سربست قالیرسه مختلف غایه لره کوره تربیه ایدیله جک اولان نسل آتی آره سنده بر آهنگ، بروفاق بولنه ماز. بوحاک محذورلری ایسه ایضاحدن مستغنی در.

شبان وطنك عجمی اللرده، بهوده و غایه سز اصوللرله هدر ایدله سینه بالطبع مسامحه کوستریلهمز. مربی و معلملرک قوانین طبیعیه یی هیچه صایه رق آرزولری وجهله بر اصول کیفی وضع و تطبیقنه قالمشملری نتیجه سز و خلقت - شکن بر حرکت عد اولنه بیلور.

بوحال کنج دماغلری ترقییه دکل، بالعکس انقراضه سوق ایتکدن باشقه بر نتیجه حاصل ایدهمز.

یتشدیریله جک کنج لر - که آتیا مقدرات وطن کندیلرینه تودیع. اولنه جقدر - آغوش مادر دن اعتباراً نوامیس طبیعیه دن مستخرج بر اصوله تطبیقاً متین و اساسلی بر تربیه فکریه آله مازلر سه استقبالدن انتظار ایدیلن طاتلی امنیه لر بر سراب حالی آلیر. اصلیتی غائب ایدره ک یتشه جک نسل، ملتک سعادت و رفاهنه قارشى دائمی بر عنصر تهلكه و تهدید تشکیل ایدهمز.

هر ملت کندیسینه مخصوص بر طاقم سجاای نیه یه مالکدر. بوسجیه لر در که ملتله ممتاز بر پایه مخصوص بخش ایتشدیر. تعلیم و تربیه، سجاای نیه یه ملیه نك محافظه و نتیجه سی اساسنه مستند اولمیدر.

سلسله عضویاتده مشاهده اولسان تمادی و تکامل جسمانی و پسیقولوجیا قانونی عینیه نوع بشرده ده حکمراندر. یالکز سوق طبیعی و تمایلات عرقیه انسانلرده انکشافات ذکائیه ایله توأم اوله رق نمالانیرلر، ملکه ذکائیه، مغلق بر تربیه پسیقولوجیه نتیجه سنده انکشاف ایدر.

ساحه خلقتده حکمفرما اولان تمادی قانونی عضویاتده تجدید شکل یعنی تناسل طرزنده تجلی ایدره ک جسمانی و پسیقولوجیائی ایکی صفحه عرض ایتکده در. تمادی جسمانی تکامل عضوی یی انتاج ایتدیکی کی تمادی پسیقولوجیائی ده تمایلات و سوق غریزی کی عامللره مربوط بولنمقده در. عوامل مذکوره حیات روحیه نك اس محرک لری اولوب وراثت نامی آلتده اجداد دن احفاده انتقال ایدرلر.

فقط چو جوق بو بودیکه وسط محیطی نك تمایلات شخصی سینه اولان تاثیریده اونستبدده آرتقه باشلار. نهایت بو تاثیراته سرفرو ایتک مجبوریتی حاصل اولور که بونی ده (محیطه توافق) صورتنده بیان ایدمیلر. تمایلات مذکوره ده صوکره ابون و مرسلرک تاثیرات اراده لری انضمام ایدیور. فکر و محاکمه مستند بر غایه متوجه بولنان بو تاثیرات ده تعلیم و تربیه عنوانی آلتنده جمع ایدمیلکده در. چو جقدکی استعداد و تمایلات پسیقولوجیه نك، یشایه جنی محیطه کوره انکشاف ایتدیرلمه سی ایجاب ایدمیلک کی غایه نك ده همه حال معین اولمی لازمدر. چو جوق لری تعلیم و تربیه دن مقصد ندر؟ اولنری نه کی بر غایه ایچون یتشدیرمک ایسته یورز؟ هر شید اول بو مسئله نك تعین ایتمی اقتضا ایدر. بو خصوص تعین ایتکدن صوکره نصل یتشدیره جکمز مسئله سی کلیر که په داغوزی بزه بو اساسلری احضار ایتشدیر.

شمدی به قدر مکتبلر مزده تعقیب ایدیلن طرز تدریس و تربیه ده افلاطونک کهنه (حکومت مفکوره سی) قبول ایدلمش اولدینی کوریلور. چو جوق لری حکومت مأموری اولمق اوزره یتشدیرمک غایه سینه مستند اولان بواصول بیه مع التأسف صورت سالمده تطبیق اولنه میور.

جدالکاه حیاته آتیه جق کنج لر عجیباً یالکز اداره حکومت وظیفه سیله می مکلف اوله جق لردز؟ و اولیه می اولمیدر؟ ... هر شخص اولاً بالذات کندینی، صوکره، امور ذاتیه سی حسن اداره ایله موظف دکلیدر؟ سعادت حیاتیه نك اک اساسلی رکنلرندن بولنان بو وظیفه لری حقیه ایفا ایدمیله جک قدر بر تربیه اصیله آله مامش اولان برکنج، امور حکومتی نه صورتله اداره ایدمیله جکدر؟

مطالعه عاجزانه ده کوره تعلیم و تربیه، چو جوق لری جمعیت ایچنده نه اولملری لازم ایسه او حیات ایچون حاضر لاق اساسنه مستند اولمیدر. بواساسه بناءً تعلیم و تربیه ایدیله جک برکنج، حیاتک بالجمله صفحاتنده بالذات کندی کندینی، ذکا، و قدرت عقلیه سنی، امور و خصوصات ذاتیه سنی، و وظائف مدنیه و اجتماعیه سنی حسن اداره و قوای بدنیه سنی محافظه ایدره ک آره سنده یشادینی جمعیت بشریه نه نافع بر عضو اوله رق یتشه بیلیر.

حضرت حیدرک (علموا اولادکم لزمان غیر زمانکم) توصیه عالیه سی تعلیم و تربیه خصوصنده بزم ایچون برمشکاة حقیقت بین اوله مز می؟

آلمان حکیم شهری قانت «آلتندن چیقهمیه جغمز مسئولیتلرک اک آغیر و اک مشکلی تعلیم و تربیه مسئله سیدر» دیمشدی. فی الحقیقه بویه در. حیات اجتماعیه مشترک اولان افراد دن هر بری دیگر لرینک تربیه سینه آرزوق بر تاثیر اجرا ایتکدن کری قانز. انسال جدیدی عرف، عنقه، تاثیر محیط، توارث، موانست کی عواملک تاثیراتندن قورناره رق هم شخص و هم نوع ایچون اک خشین واک زیاده ولود شرائط حیاتیه نه توفیق ایتک، و انسان نامنه بحق شایسته بر مرتبه

دينه صاحبي اولماقوله ، نقاق وشقاق نتيجه بنده مملكت و ديني الدين قاجيرمقله اتهام ايديليز .
بكلر !

نصايحي ديكله يكلر . سوزمه قولان آصاديغكلر صورته آچيق سويلهيم كه سزي دين دشمني فرض ايله يرك حرب ايده جكم . اي دوشونكلر : يادينك حاميسي اولكلر ، يا خود بنمله محاربه حاضر لانكلر .
بومكتوبي اوقويان سر كردكان ايله اهالي ، بكلرينك زدينه كيدوب بكا اطاعت و مملكتلرينك يد كفاره كچه سنه ممانعت ايتملرينك اك طوغرو برحركت اولاجغني سويله مش . بك ايسه :

— بن ، كشمير حاكميله اي كوروشورم . عبدالرحمن كي برمسلمانه تابع اولاجغمه كشمير امراسنه التجا ايده رم ! ديمش .
سركرده لرده :

— سرك كشمير هندولرينه تابع اولاجغكلري بيلسه ايدك هيچ بروقت كنديمزه حاكم انتخاب ايتزدك . مادام كه فكر كز آكلاشيلدي .
سرعت ممكنه ايله كشميرده كي دوستلرك كزك يانه بويورك ، جوابي ويرمشلر .

بدلا حريف ، مملكت و حكومتي بيراقوب و عيال و اطفالني (چترال) و (لداخ) طريقه كشمير كيتدي . چوق كچه دن ده اوراده وفات ايده رك اهل و عيالي ضرورت اينجه بيراقدي .

برقاج كون صوكرا قته غن بك (ميرسلطان مراد) . « افغانستاني انكليزلرك لندن تخليص ايچين كليورم . عسكرمله ولايتكز داخلندن كچه يه مساعده ايدهر . ورك مالي ، ورك عسكري بكا يارديم ايلرميسكلر ؟ » مألنده برمكتوب يازوب يوللادم .

شويله بر جواب كونده ردي :

« انكليزلره مخالفت ايده جك قوتمز اولمايغندن ولايتمز داخلندن كچه كزه مساعده ايده مه يه جكلر . »

تكرار شومكتوبي ارسال ايتدم :

« كفار ايله متفق اولديغكلر آكلاشيلدي و ابتدا سركله حرب ايتك لازم كلدي . »

بومكتوبي ده كوندردم اماميرسلطان مرادي فكرندن دونديره مه .
جكمي آكلاديغمدن سطور آتیه يي حاوي بيك قدر بياننامه يازديروب درويش قيافته كيرمش برما مور ايله بلخ عسكريه اسبال ايتدم :

« اي افغانستان اهالي سي ! »

معلومكلر اولسون كه : بلخه كيرمك ايچين يوله چيقوب (رستان) واصل اولدم . فقط كلوب سزه التحاق ايتمه ميرسلطان مراد مانع اوليور .
* *

برپارچه ده بدخشان احوالندن بحث ايده لم :

اولجه بيان اولنمشدي كه : عمجه زاده لرم (سردار سرور خان) ايله

اعلايه جالشمق حقيقه كوچ برمسئله در .
تعليم و تربيه اساس اولق اوزره اول امرده بروجه آتي اوج شي نظر اعتباره آلورسه بو آغير و مشكل وظيفه مهيا ممكن تخفيف ايدلمش اولور :

(١) برطرز حياتي اي وسعادت بخش كورمك

(٢) بوطرز حياتي ترجيح ايتك

(٣) چوجونغي بوحياته حاضر لامق

بوپرسيلر كوزه دلك اوزره تطبيق ايديله جك تدريسات سايه بنده دركه وطنه محتاج اولدني منور وزنده دماغلر يتشديريه بيلير .

م . شمس الدين

تفصيل

افغانستانه

امير عبدالرحمن خان

« مابعد »

اوحوالي سركرده ليله اهالي سي آرالرنده بر مجلس تشكيل ايتدكدن صوكرا بكا برطاقم هديه لر كتيرديلر ، برقاج كون اينجه ايكي بيك سواي ايله بيك بياده تشكيل اولونارق (ميربابايك) قومانداسنده (فيض آباد) كوندريله سنه امر ويردم . بوامر اجرا اولوندي .
بروجه آتي برده مکتوب يازوب بو عسكركه ترفيق ايتديكم برما مور ايله يوللادم :

« اهل اسلام ! »

بن ، مسلمان اولان افغان اهالي سيله حرب ايتك ايچين دكل ، اعداي دين ايله جهاد ايله مك اوزره كلدم . بناء عليه بكا اطاعت كوسترمه كز لازمدر . بنم حكيم ، جانب الهي و طرف رسالتند . هيدندر . چونكه هيمز اللهك قولي يز وجهه من جهاد ايله مأمورز .
امضا : برمسلمان »

فيض آبادليرك بكا متابعت ايده جكلريني اومديغم ايچون مکتوبي عموم اهالي يه خطاباً يازمشدم . بوندن باشقه برده امرا ايله اشرافه خطاباً برمكتوب تحرير ايله ميربابا بيكه توديع ايتدم . او مکتوب ده شوصورته محرر ايدى :

« مير شاهزاده حسن و فيض آباد سركرده ليله اهالي سنه معلوم اولاكه :

بن ، افغانستاني انكليزلردن قورتارمق ايچين كلدم . بوامل ، صلحاً قابل اولورسه فها ، اولمايغني صورته حرب ايده جكم .

سز مملكتك امراسي وا كبريسكلر . ولايات اسلاميه نك فرنكلر الله كچه سنه رضا كوستره ميكلر . شايد بويله برفلاكت وقوع بولورسه ناموسمز برباد اولاجني كي بوتون دنيا نظرنده عصيت قوميه و غيرت